

Bijlage: De stelsels van zorg en onderwijs

In deze bijlage gaan wij op uw verzoek in op de stelsels van zorg en onderwijs, en op waar deze elkaar raken, maar ook in de weg zitten. In de brief geven wij aan welke maatregelen gaan bijdragen aan een betere verbinding tussen de stelsels, om steeds meer inclusiever onderwijs te realiseren.

Onderwijs

Alle kinderen gaan in principe vanaf 4 jaar (leerplichtig vanaf 5 jaar) naar school. Voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte is het passend onderwijs ingericht. Passend onderwijs heeft als doel dat alle kinderen een plek krijgen die past bij hun ondersteuningsbehoefte en dat een kind naar een reguliere school gaat als dat kan. Scholen krijgen naast de basisbekostiging extra financiële middelen van het samenwerkingsverband om te zorgen dat de kinderen de nodige extra ondersteuning krijgen.

Scholen hebben een wettelijke zorgplicht¹, zodra een kind schriftelijk is aangemeld. Het onderwijs gaat als hoofdregel uit van het volgen van onderwijs op een school en/of onder de verantwoordelijkheid van de school (het bevoegd gezag).

Schoolbesturen werken samen in 75 regionale samenwerkingsverbanden primair onderwijs en 76 regionale samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs², zodat voor zo veel mogelijk kinderen in samenwerking met gemeenten en zorg een zo passend mogelijke plek in het onderwijs gevonden kan worden. Hiermee heeft het samenwerkingsverband de taak om te zorgen voor een dekkend aanbod. Voor kinderen met visuele en/of auditieve beperkingen bestaan er speciale scholen met een aparte bekostiging (cluster 1 en 2). Voor scholen die verbonden zijn aan een Justitiële Jeugdinstelling of een Gesloten Jeugdzorg Instelling, geldt een bijzondere plaatsbekostiging.

Zorg

De zorgverlening aan kinderen in Nederland is geregeld in de *Wet publieke gezondheid (Wpg)*, de *Wet langdurige zorg (Wlz)*, *Zorgverzekeringswet (Zvw)* en *Jeugdwet*. Daarnaast kunnen kinderen en gezinnen een beroep doen op de *Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)*. Kinderen, hun ouders en de school kunnen hierdoor met meerdere zorgdomeinen te maken krijgen. De zorgbehoefte van een kind wordt individueel bepaald. Op grond van de Wlz is er een aanspraak op zorg als een kind met een beperking blijvend is aangewezen op 24-uurs zorg en/of toezicht. Vanwege de beperking van het kind is het nodig dat er dag en nacht iemand in de buurt is, omdat er anders iets ernstig mis kan gaan. De zorgkantoren zijn verantwoordelijk om deze zorg te financieren. De zorgverzekeraar financiert de medische zorg op grond van de Zvw. De gemeenten hebben op grond van de Jeugdwet een jeugdhulpplicht bij opgroei- en opvoedproblemen van kinderen. Kinderen of gezinnen kunnen voor hulpmiddelen en woningaanpassing een beroep doen op de Wmo die door de gemeenten wordt uitgevoerd.

Naast zorg in natura die door zorgaanbieders aan cliënten wordt geleverd, is er vanuit de verschillende wetten ook de mogelijkheid van een persoonsgebonden budget (pgb). Het pgb wordt via het trekkingsrecht via de Sociale Verzekeringsbank uitgekeerd aan ouders die hiermee zelf de zorg voor hun kind organiseren en zorgverleners inhuren.

Gemeenten werken bij de uitvoering van de Jeugdwet samen in 42 jeugdhulpregio's. Er zijn 31 zorgkantoren en 11 zorgverzekeraars. Er zijn in Nederland duizenden zorgaanbieders die zorg aan kinderen en gezinnen leveren. Daarnaast zijn er ook veel organisaties die preventief werken zoals de

---

¹ Scholen moeten ervoor zorgen dat een kind dat extra begeleiding en ondersteuning nodig heeft, altijd een passende plek krijgt.

² Daarnaast is er het landelijk SWV reformatorisch onderwijs (Berseba).

wijkteams, de jeugdgezondheidszorg en het jeugd- en jongerenwerk. Ook heeft de huisarts een belangrijke rol.

Verbinding tussen stelsels voor onderwijs en zorg

Eerdere stelselwijzigingen in de zorg en het onderwijs hebben voor een deel de complexiteit verminderd. Maar er is ook een nieuwe complexiteit ontstaan, doordat ouders en scholen te maken hebben met regels uit verschillende wetten. Daarnaast wordt in het zorg- en onderwijsveld een kloof tussen onderwijs en (jeugd)zorg ervaren. Dit komt vooral door de verschillen in (bestedings)systematieken, kenmerken, culturen en inspectiekaders.

Samenwerkingsverbanden hebben te maken met meerdere schoolbesturen en meerdere gemeenten, die alle op een eigen manier uitvoering geven aan de Jeugdwet, Participatiewet en Wmo. Daarbij hebben scholen (vooral in het speciaal onderwijs) te maken met zorgverzekeraars die gaan over de Zvw en met zorgkantoren die gaan over de Wlz. Ook hebben scholen te maken met leerlingen met een pgb, waarbij de regie over de zorg in de meeste gevallen bij de ouders ligt.

Omgekeerd hebben gemeenten te maken met heel veel scholen in hun gemeente die allemaal een eigen beleid voeren en/of verschillende samenwerkingsverbanden, waar het gaat om het speciaal onderwijs in hun gemeente. De gemeente ontvangt middelen voor onderwijsachterstanden beleid en voor vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) en zijn, naast uitvoering van de jeugdwet en de WMO, verantwoordelijk voor leerlingenvervoer. Verder hebben zij de taak om het recht op onderwijs te beschermen, zoals beschreven in de Leerplichtwet van 1969.

Gemeenten en samenwerkingsverbanden zijn wettelijk verplicht een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te voeren over het jeugdplan, respectievelijk het ondersteuningsplan.